5

వెన్నెముక

"అబ్బా - ఎంత ప్రయత్నించినా ఈ నడుం అరంగుళం కూడా సన్నబడటం లేదే" అంది రమ పరీక్షగా నడుం ఒంపులను అద్దంలో చూసుకుంటూ.

రమకు కాస్త-కాస్తేమిటి, ఎక్కువగానే వుంది అందం పిచ్చి. ముఖం వరకూ ఆ పిల్లకు పెద్ద సమస్య లెదురవలేదు. చక్కని రంగు, కళగల ముఖం, క్రీములూ అవీ పూసి, కాటుకా తిలకం దిద్ది చక్కని మెరుగులు పెడుతుంది. ఈ నడుమొకటే లొంగటంలేదు.

చీర కట్టినప్పుడు చక్కని ఒంపుతో నడుం అలా జారే బ్యూటీల బొమ్మలు పత్రికల్లో చూసినపుడూ, అందాల పోటీలకు వెళ్ళే మోడల్స్‌ని చూసినపుడూ రమకు ఒకటే దిగులు పట్టుకుంటుంది. అంత సన్నబడాలి తన నడుంకూడా-

ఎక్సర్‌సైజులు మొదలు పెట్టింది.

డయిటింగులు చేస్తోంది - నానా పాట్లు పడుతోంది.

ఇవాళ మధ్యాహ్నం భోజనాలయాక హాస్టల్లో తన స్నేహితుల్ని పదిమందినీ గదికి పిలిపించి తను కొత్తగా కొనుక్కున్న మైసూర్ జార్జెట్ చీరె కాస్త బొడ్డు కిందుగా కట్టి చూపించాలని స్నేహితుల మెప్పుపొందాలనీ అనుకుని పదిమందిని పోగు చేసింది.

తీరా చీరకట్టి నిలువుటద్దం ముందు నుంచుంటే మామూలే - రావాల్సినంత ఒంపు రాలేదు. సుస్మితాసేన్, మాధురీదీక్షిత్, జుహీచావ్లా, ఐశ్వర్యారాయ్ అందరి నడుములూ అద్దంలో అలా కనపడి సుతారంగా జారిపోయాయి తప్పితే రమ నడుంమాత్రం ఎప్పటిలాగానే వుంది. రమ బిక్కముఖం చూసి రాణికి జాలేసింది.

"అసలు సన్నటి నడుం ఎందుకే - పెద్ద నడుం వుంటే ఎక్కువ బంగారం పెట్టి పెద్ద ఒడ్డాణం చేయించుకోవచ్చు" అంది రాణి రాధికను వెక్కిరింతగా చూస్తూ. రాధిక నడుం పెద్దది. పెద్దదంటే అసలు నడుమంటూ విడిగా కనపడదు. స్నేహితులందరూ రాధికను ఆ విషయంలో వేళాకోళాలాడుతూ వుంటారు.

రాధిక వాటినసలు పట్టించుకోదు. ఇప్పుడూ పట్టించుకోలేదు. "రాణీ - నీ బంగారం పిచ్చుతోనన్నా నా నడుముని మెచ్చుకున్నావు. థాంక్సే - కానీ పిచ్చి ముఖాల్లారా యివాళా రేపూ ఆడదానికి అవసరమైంది అందమైన సన్నిటి నడుంకాదే - బలమైన ధృడమైన వెన్నెముక అది నా దగ్గరుంది" అంది గర్వంగా.

"అలాగలాగా - ఏదండీ తమ బలమైన వెన్నెముక - చూడనివ్వండి" అంటూ శాంతి వచ్చి రాధిక వీపుమీద బలంగా కొట్టింది. రాధిక కెవ్వున అరిచింది.

"చంపుతా వెధవ్వేషాలేశావంటే - నా వెన్నెముక బలం రేపు సాయంత్రం మీ అందరికీ తెలుస్తుంది అప్పటిదాకా ఆగండి" అంది వీపు సవరించుకుంటూ.

వెంటనే పదిమంది అమ్మాయిల్లో కుతూహలం చెలరేగింది.

"ఏంటి-రేపేం చేస్తావు?" అందరూ రాధిక చుట్టూ మూగారు.

"చెప్పను చేసి చూపిస్తా" అంది రాధిక ఎడ్వర్టయిజ్ మెంటుల్లో ప్రకటనలిచ్చే అమ్మాయి గొంతు అనుకరిస్తూ.

"పిచ్చి వేషాలేస్తే అందరం కలిసి నిన్ను యిక్కడే కట్టి పడేసి రేపు రాత్రి దాకా ఒదలం. నువ్వు చెయ్యాలనుకున్నది చెయ్యలేవు. బుద్ధిగా యిప్పుడే చెప్పెయ్. లేకపోతే... ఒసే పట్టుకోండే దీన్ని-" శాంతి రాధిక చెయ్యి పట్టుకోబోయింది. రాధిక గభాల్న వరండాలోకి పరిగెత్తింది. మిగిలిన వాళ్ళంతా ఆ పిల్ల వెంటపడ్డారు.

అసలే ఆదివారపు అతిధులతో కళకళలాడుతున్న హాస్టలు వీళ్ళ నవ్వులతో మరింత సుందరవనమయింది.

చాలాసేపు రాధిక ఎవరికీ దొరక్కుండా అటూ యిటూ పరిగెత్తింది గానీ చివరికి అందరూ కలిసి రాధికను పట్టుకుని బాగా పూతమీద నున్న మామిడి చెట్టుకిందకు లాక్కెళ్ళారు. ఆ చెట్టుకి పూత ఎంత వుందో గండు చీమలు కూడా అన్ని వున్నాయి.

"చెప్తావా? ఈ చెట్టుకి కట్టెయ్యమంటావా?"

పరుగూ, నవ్వూ వల్ల కలిగిన ఆయాసాన్ని అణుచుకుంటూ అడిగింది శాంతి.

రాధిక కూడా అలిసిపోయింది. నవ్వు ఆగటం లేదు. నవ్వు ఆపుకోటానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తూ...

"చెప్తా- చెప్తా- ఒదలండి"

అంటూ చెట్టు మొదలు మీద జారగిలపడింది.

"చీమలు కుట్టి చస్తావు. ఇవతలకి జరుగు" అంటూ వనజ రాధికను యివతలకి లాగింది.

అందరూ రాధిక చెప్పబోయే విషయం కోసం ఊపిరి బిగపట్టారు.

"రేపు సాయంత్రం నాలుగుగంటలకు మన ప్రాక్టికల్ ఎగ్జామ్ అయిపోతుంది".

"అలాగా- మాకు తెలియదే" సుమతి వెక్కిరింతగా సాగలాగింది.

"అపుడు మనందరం వెంటనే హాస్టల్‌కి రాబోవటం లేదు"

రాధిక సస్పెన్స్ సృష్టించిన ముఖం పెట్టింది.

అమ్మాయిల్లో కుతూహలం పెరిగింది. "ఎక్కడికెళతాం! ఎక్కడికెళతాం! - సినిమాకా?" సుందరి చిందులేసినంత పని చేసింది.

"ఛీ-మీ బుర్రలకు అంతకంటే మంచిదేం తోచిచావదు. సినిమాకు కాదు నా పెళ్ళికి వెళతాం".

ఒక్కసారి పదిమంది అమ్మాయిలూ నిశ్శబ్దమై పోయారు.

ముఖాలమీద చిరునవ్వులు సైతం మాయమైపోయాయి.

అందరూ సందేహంగా, భయంగా రాధిక వంక చూస్తూ వుండిపోయారు.

"ఎందుకే అట్లా చూస్తారు?" రాధిక విసుక్కుంది.

"విక్టర్‌తోనేనా నీ పెళ్ళి" శాంతి సందేహంగా అడిగింది.

"కాక -? నీతోననుకున్నావా?"

రాధిక అందరినీ మళ్ళీ నవ్వించే ప్రయత్నం చేసింది గానీ ఎవరూ నవ్వలేదు.

"మరి మీ అమ్మా నాన్నలకు తెలుసా?" రాణి అడిగింది.

"తెలియదు తర్వాత తెలుస్తుంది. ముందు చెబితే ఒప్పుకుంటారేంటి?"

"కొన్నిరోజులు ఆగొచ్చుగా – ఇపుడంత తొందరెందుకు?" శాంతికయితే ఎలాగోలా పెళ్ళిని వాయిదా వేద్దామా అనిపించింది.

"ఎన్నిరోజులే – రెండేళ్ళనుంచి ప్రేమించుకుంటున్నాంగదా. మరో పదిరోజుల్లో పరీక్షలై వెళ్ళిపోతాంగదా ఆ వెళ్ళేదేదో పెళ్ళి చేసుకుని వెళ్దామని–"

"మరీ రేపే యెందుకే – పరీక్షలయ్యాక చేసుకో"

"నో – రేపే జరగాలి. ఎందుకంటే విక్టర్‌కి వుద్యోగం వచ్చింది. ఎల్లుండి వెళ్ళి జాయినవ్వాలి. జాయినయ్యాక ఆరునెల్లదాకా ఒక్కరోజు కూడా శలవివ్వరట. ట్రైనింగు పీరియడట – అందుకని మేమిద్దరం రేపు సాయంత్రం మీ అందరి ఎదుటా దండలు మార్చుకుని దంపతులమైపోతాం".

మళ్ళీ అందరూ నిశ్శబ్దమైపోయారు. అందరిలోనూ ఉత్సాహం తగ్గింది. మర్నాడు జరగబోయే పెళ్ళి వార్త ఎవరిలోనూ కలిగించాల్సినంత ఆనందాన్ని కలిగించలేక పోయింది.

రాధిక బ్రాహ్మణ పిల్ల. విక్టర్ వాళ్ళు మాలవాళ్ళు.

కులాంతర వివాహాలు జరుగుతూనే వున్నా తమ కళ్ళ ధగ్గరే జరగటం ఆ పిల్లల్ని కాస్త ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది.

రాధికా విక్టర్‌ల స్నేహం, వాళ్ళిద్దరూ రెండేళ్ళ నుంచి కలిసి తిరగటం యివన్నీ అందరికీ తెలుసు. కానీ అట్లా కలిసి తిరిగిన జంటలు చదువులయ్యాక విడిపోయి సంప్రదాయబద్ధంగా పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోవటమూ వాళ్ళకు తెలుసు. పైగా ఈ రోజుల్లో ఎవరి కులం ఏమిటన్నది తెలుసుకుని గాని ఎవరూ ప్రేమలో పడటం లేదని కూడా వాళ్ళకు తెలుసు. ప్రేమకంటే డబ్బు, కులం పెళ్ళికి ముఖ్యమనే లోక జ్ఞానం అబ్బినవాళ్ళు వాళ్ళు. రాధిక చేసే సాహసం పట్ల ఆ అమ్మాయిలకు గౌరవం కంటే భయమే ఎక్కువ కలిగింది.

మర్నాడు ప్రాక్టికల్ పరీక్షల్లో అవసరం లేకపోయినా అందరి చేతులూ ఒణికాయి. అందరిలో ఏదో ఉద్రిక్తత – నిజంగా ఈ పెళ్ళి జరుగుతుందా? ఇంత తేలిగ్గా హాయిగా రాధిక నిర్ణయించుకోగానే పెళ్ళి జరిగిపోవటమేనా? ఇంత సులభమా పెళ్ళి? కానీ తర్వాత – తర్వాత వచ్చే సమస్యలు? అందరి బుర్రలూ ఏదో ఓ క్షణంలో అటువైపు వెళ్తూనే వున్నాయి. రాధిక మాత్రం అందరికంటే ముందు పరీక్ష ముగించి హడావుడిగా హాస్టలుకి వెళ్ళింది. ఆ వెనకే శాంతి, వనజా వెళ్ళారు. రాధిక జరీ అంచున్న కోరారంగు వెంకటగిరి చీర కట్టుకుని కాస్తంత పెళ్ళికళ తెచ్చుకుందామని ప్రయత్నించింది.

శాంతీ, వనజలు కాస్త అందంగా జడవేసి మల్లెపూలు తెచ్చిపెట్టారు. రమ కాటుక పెట్టింది. లిప్‌స్టిక్ పూస్తానంటే రాధిక చస్తే ఒప్పుకోనంది. పదిమందీ కలిసే అశోకా హోటల్‌లోని ఫంక్షన్ హాలుకి వెళ్ళారు. అక్కడ విక్టర్ స్నేహితులోపదిమంది ఉన్నారు.

అందరి సమక్షంలో దండలు మార్చుకున్నారు రాధికా విక్టర్‌లు. అందరూ వాళ్ళ నభినందించి, మంచి భోజనం చేసి రాధికను ఆ రోజుకు విక్టర్‌తో ఒదిలి వెళ్తున్నామనీ, అదే వాళ్ళకు తాము యిస్తున్న పెళ్ళికానుక అని చెప్పి హాస్టల్‌కి తిరిగి వచ్చేశారు.

బట్టలు మార్చుకుని, ముఖాలు కడుక్కుని మళ్ళీ ఈ లోకంలో పడాలని చూశారు. పుస్తకాలు తెరిచి బలవంతంగా వాటిల్లో తలలు దూర్చారుగానీ అక్షరాలు కనపడటం తప్ప వాటి అర్థాలు బుర్రకెక్కంగాక ఎక్కమని మొండికేశాయి.

రాధిక చేసింది మంచిపనేనా? తామూ ఆపని చెయ్యగలమా? తల్లిదండ్రుల్ని ఎదిరించ గలమా? అసలు ఎదిరించాలా? తల్లిదండ్రుల ప్రమేయం లేకుండా నిర్ణయాలు తీసేసుకో గలమా? ఒక్కొక్కరే పుస్తకాలు మూసేసి ఈ ప్రశ్నల్ని పైకి ఒకరి నొకరు అడగటం మొదలుపెట్టారు.

"నిర్ణయాలు తీసుకునే శక్తి లేకపోతే ఈ చదువులూ, డిగ్రీలూ వుద్యోగాలూ యివన్నీ ఎందుకు?" అంది వనజ ఆలోచనగా.

"బాగుంది-యివన్నీ సుఖంగా బతకటానికి" రాణి ప్రొటెస్టు చేసింది.

"ఎట్లా వుంటే మనకు సుఖమో మనకే తెలుస్తుంది గదా- కాబట్టి మనం ఎట్లా సుఖపడాలో మనమే నిర్ణయించుకోవాలిగదా" శాంతి కూడా వనజను సపోర్టు చేయాలని నిశ్చయించుకుంది.

"అది మనకు తెలుస్తుందా?" రమ అనుమానం వెలిబుచ్చింది.

"రాధికకు తెలిసిందిగదా- విక్టర్‌ని పెళ్ళాడితే సుఖంగా వుంటుందనుకుంది. నిర్ణయం తీసేసుకుంది" వనజ నిలదీసింది.

"కానీ ఆ నిర్ణయం తప్పయిందనుకో-ఆమెకు విక్టర్‌తో సరిపడలేదనుకో-" రమ తనూ పట్టువదల్లేదు.

"అపుడు విక్టర్‌తో విడిపోయే నిర్ణయం కూడా తీసేసుకోవచ్చుగా" శాంతి ఉత్సాహంగా అంది.

"అప్పుడిటు తల్లిదండ్రులూ లేక, అటు భర్తాలేక - అమ్మో - ఎందుకట్లాంటి జీవితం?" రాణి భయపడింది.

"సరే నువ్వు తల్లిదండ్రులు ఎవర్ని చేసుకోమంటే వాడిని చేసుకుంటావు. వాడితో నీకు పడలేదనుకో అప్పుడేం చేస్తావు?" వనజ లేచి నిలబడింది కోర్టులో లా పాయింటు లాగుతున్న లాయర్లా.

"మా అమ్మా నాన్నలు ఏం చెయ్యమంటే అది చేస్తా. వాళ్ళ అండ నాకుంటుంది గదా" రాణి గారాంగా అంది. రమ ఔననట్లు తలూపింది.

"నీ బొంద వుంటుంది. అమ్మా నాన్నలు ఎట్లాగొట్లా రాజీపడి వాడితోనే బతుకమ్మా అని చెబుతూనే వుంటారు. వాడు మనల్ని కిరసనాయిలు పోసి తగలేసేదాకా చెబుతూనే ఉంటారు. ఆ తర్వాత తీరిగ్గా కూచుని ఏడుస్తారు". శాంతి కోపంగా అంది. వాళ్ళక్క స్నేహితురాలి విషయంలో అలాగే జరిగింది.

"అంటే - సరైన నిర్ణయం తీసుకోవటం పెద్దాళ్ళకు కూడా తెలియదనేగా-"

"వాళ్ళకసలు తెలియదు" శాంతి సపోర్టు యధావిధిగా కొనసాగింది.

"అంటే ఏంటి? పెద్దలు కుదిర్చిన సంబంధం చేసుకున్నా కష్టాలు తప్పవు. ప్రేమించి పెళ్ళాడినా కష్టాలు తప్పవు. మరేం చెయ్యాలి?" రమకు విసుగూ, నీరసం వచ్చేశాయి.

"మన అదృష్టాన్ని మనం నమ్ముకోవాలి. షా ఎన్నడో చెప్పాడు పెళ్ళి లాటరీ అని" సుమతి తేల్చేసింది.

"అమ్మబాబో- నేను పెళ్ళిచేసుకోనుగాక చేసుకోను" రాణి అరిచి వెనక్కు పడిపోయింది.

"పెళ్ళి చేసుకోకపోతే వేరే రకం కష్టాలొస్తాయి" సుమతి రాణిని లేవదీసి మరీ భయపెట్టే ప్రయత్నం చేసింది.

"కష్టాలు - కష్టాలు కష్టాలు చంపుతారా ఏంటి?" రమ పెద్దగా అరిచింది.

"ఈ కష్టాల్ని తప్పించుకునే మార్గమే లేదా?" రాణి దీనంగా అడిగింది.

"ఉంది. ఒనిడా టి.వి. కొనుక్కుని అన్ని ఛానల్స్ కనెక్షన్ తీసుకుని పొరుగువాళ్ళను అసూయలో పడేస్తూ ఆనందంగా బతకొచ్చు".

సుమతి ఒక ప్రకటన యిచ్చి వనజ తన్నకముందే పక్కకు తప్పుకుంది.

"అబ్బా - ఊరుకోవే - వెధవ జోకులు. రేపొద్దున మనం యిళ్ళకు వెళ్ళగానే పెళ్ళి సమస్య సిద్ధంగా వుంటుంది. ఆ పెళ్ళి చేసుకోవటమా మానటామా? అమ్మో- నాకేం తెలియటం లేదు. దీనికంటే ఎంత క్లిష్టమైన ఫిజిక్స్ ప్రోబ్లం అయినా తేలిగ్గా సాల్వు చెయ్యొచ్చు" రమకు నిజంగానే భయం పట్టుకుంది.

వనజ అందరికీ కాస్త దూరంగా జరిగి బాసింపట్టు వేసుకుని యించుమించు బుద్ధుడిలా కూచుని అందరినీ నిశ్శబ్దంగా వుండమని సైగచేసింది.

"ఇదేదో ఉపన్యాసం యిచ్చేలా వుంది" సుమతి గొణిగింది. వనజ ఉపన్యాస ధోరణిలో కాక ఉపదేశ ధోరణిలో అన్నది.

"కష్టాలన్నీ తప్పించుకోవటంలోనే కష్టాల్ని కొని తెచ్చుకుంటున్నామని నాకనిపిస్తోందే".

అంత బరువైన వాక్యానికి అందరూ కాస్త కంగారు పడిపోయారు.

"అదేంటీ - ఏంటీ - నాకర్థం కాలేదు. సరిగా చెప్పిచావు" శాంతి హడావుడి పడింది.

"చెప్పాక కూడా చావను" స్థిరంగా అంది వనజ.

"పోనీ చావొద్దులే - పర్మిషన్ యిచ్చాను. బతుకు, ముందు చెప్పేడువు".

"చెప్పాక ఏడవను" మరింత స్థిరంగా అంది వనజ.

"ఒసేయ్-" పెద్దకేకవేసి వనజ జడపట్టుకుని వెనక్కు వంచింది శాంతి.

"అమ్మో- వదులు చెప్తా".

"చెప్పు".

"ఏంటో చాలా అర్థవంతమైన మాట, వివరించాల్సిన మాటా వక్కాణించాను. ఈ గందరగోళంలో అదంతా మర్చిపోయాను, ఏమన్నాను? ఏం చెప్పాలి?"

అప్పటిదాకా వీళ్ళ మాటల్ని వినటం తప్ప ఒక్క మాటకూడా మాట్లాడని సుజాత టక్కున చెప్పింది.

"కష్టాల్ని తప్పించుకుంటున్నామనుకోవటంలోసే కష్టాల్ని కొని తెచ్చుకుంటున్నామని నాకనిపిస్తోందే".

"దేశానికి ఏకసంథాగ్రాహులు యింత అవసరమని నాకింతవరకూ అర్థం కాలేదు - ఏకసంథాగ్రాహులు వర్ధిల్లాలి - సుజాతా జిందాబాద్" రాణి తెగ ముచ్చటపడింది సుజాతను చూసి.

"దాన్ని చెప్పనివ్వండే మళ్ళీ మర్చిపోతుంది" శాంతి అందరికీ ఓ దణ్ణం పెట్టింది.

వనజ చెప్పటానికి సిద్ధపడినట్లు గొంతు సవరించుకుంది.

"కష్టాలు ఎలాగైనా వుంటాయే - సముద్రంలో అలల్లాగే - మనం ఎంత సేపటికీ వాటినుంచి దూరంగా వుందామని చూస్తాం. జీవితమంతా ఆ ప్రయత్నంలోనే గడిపేస్తాం.

తిరిగి చూసుకుంటే చివరికి యిదే పెద్ద కష్ట కనిష్ట నికృష్ట జీవితమనిపిస్తుంది. అట్లా కాకుండా కష్టాలతో తలపడ్డామనుకో వాటిని జయించామనుకో-"

"ఇక ఎప్పుడూ ఆ పోట్లాటే అవదా?" రాణిలో సుఖజీవి వనజకు అడ్డం పడింది.

"నన్ను చెప్పనియ్యి - కష్టాల్ని తప్పించుకోవటంలో మనకు ఆనందం దొరకదు. ఉదాహరణకు ప్రేమించిన వాడిని పెళ్ళాడితే కష్టాలొస్తాయని పెద్దలు చూసిన వాడిని పెళ్ళాడతాం. అక్కడ వాడు మంచివాడు కాకపోతే మనకు యింక ఆనందం అన్నమాటే లేదు. ఇక్కడ పెద్దలమీద తిరుగుబాటనే కష్టం వున్నా ప్రేమించినవాడితో ఆనందం దొరుకుతుందిగా".

"తర్వాత అతనూ మంచివాడు కాదని తేలితే"...

"అపుడు అతన్ని ఒదిలేసే కష్టానికి సిద్ధపడతామనుకో అపుడు దొరికే ఆనందం యింకా గొప్పది. అదీగాక మనంతట మనం పెళ్ళాడిన వాడిని మనంతట మనం ఒదిలెయ్యవచ్చు. పెద్దలు చూసినవాడనుకో యిక వాళ్ళ ఏడుపులు, మొత్తుకోళ్ళు - కుదరనే కుదర నివ్వరు".

"భర్తను ఒదిలేస్తే అన్నీ కష్టాలే గదే" రమ ప్రాబ్లంల కీలకాంశాన్ని చూసినట్టు చెప్పింది.

"అన్నిటినీ దాటుతూ ఆనందం పొందుతాం. ఇంతకు ముందు చెప్పిన ఉదాహరణ వల్ల ఏం రుజువయింది? మన కష్టాలు మనం దాటటం తేలిక, దానివల్ల ఆనందం దొరుకుతుందని తెలియటంలా. అదీగాక మనం ప్రేమించినవాడు మంచివాడయ్యే అవకాశం ఎలాగూ వుంది" వనజ మరి తిరుగులేదన్నట్లు చెప్పింది.

"ఆ అవకాశం పెద్దాళ్ళు కుదిర్చిన వాడికీ వుంది" రమ తీసి పారేసింది.

"కానీ అపుడు మనకింత ఆనందం రాదు. క్రెడిట్ అంతా పెద్దవాళ్ళకే పోతుంది" వనజ తన పట్టు ఒదల్లేదు.

"ఇంతకూ కష్టాలకు భయపడగూడదంటావు" రాణి నిష్ఠూరంగా అడిగింది.

"ఔను - అదే సత్యం" బుద్ధుడి ఫోజులోకి మళ్ళీ వెళ్ళింది వనజ.

"కానీ నాకు భయంగా వుందే. ఎలా ప్రిపేరవాలి?" రమ భయంగా అడిగింది.

"రోజూ నీ నడుం సన్నబడటానికి ఎంత కష్టపడుతున్నావు. నీ నడుం మీద పెట్టే శ్రద్ధ జీవితం మీద పెట్టు. వెన్నెముకకి బలం పట్టించు. బలంగా నిలబడతావు ఇక చూస్కో కష్టాల్ని ఒక్కో దెబ్బా కొట్టి ఓడిస్తున్న కొద్దీ నీకు కలిగే ఆనందం చెప్పలేనిది.

అమ్మో కష్టాలని భయపడితే - యిక అంతే. నిజంగానే యివాళా రేపూ ఆడాళ్ళకి కావాల్సింది సన్నటి నడుంకాదు. నిన్నటి నుంచీ రాధిక మాటలే నా మైండ్‌లో నాటుకు పోయాయి. ఆడవాళ్ళకు బలమైన వెన్నెముక కావాలి. మన కాళ్ళమీద మనం నించోగల శక్తినిచ్చే వెన్నెముక. మనం హోమో ఎరక్టస్‌లమని అనుక్షణం గుర్తుచేసే వెన్నెముక. అదుంటే మనం పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో పడ్డా హాయిగా ఈదుకుంటూ ఒడ్డుకొచ్చి నిలబడొచ్చు".

"ఐతే నా సన్నటి నడుం గురించి మర్చిపోవాల్సిందేనా" దీనంగా అడిగింది రమ.

"మర్చిపోక పోతే దాన్ని తిప్పుకుంటూ దాని చుట్టే తిరుగు. ఎప్పుడో బొక్కబోర్లా పడతావు. అది కాస్తా విరుగుతుంది. మంచానబడి తీసుకుని తీసుకుని-" శాంతి కచ్చగా పలికింది.

"అమ్మో - ఆపవే. నేనిక డైటింగ్ చెయ్యను. బాగా తింటాను" రమ చేతులెత్తేసింది.

"తిని కొవ్వు పెంచుకోకు" శాంతి కోపం తగ్గలేదింకా.

"ఊహూ కండలు పెంచుతా. పెంచి నిన్ను మట్టికరిపిస్తా" శాంతి మీదకు దూకింది రమ.

శాంతి పక్కకు తప్పుకుంటే వనజ మీద పడింది.

"ఏడిశావుగానీ ముందు వెన్నెముకని గట్టిపర్చు".

"అసలు వెన్నెముక నిర్మాణం దానిలోని కణాలూ, నరాలూ ఏమిటి? వెన్నెముకకి బలం యిచ్చే ప్రొటీన్లూ, విటమిన్లూ ఏమిటి? ఇవన్నీ మనకు పాఠాల్లో వచ్చాయా? మర్చిపోయినట్లున్నాను" రమ కంగారు పడింది.

"అవన్నీ మనకు కావాల్సిన పద్ధతిలో ఎవరూ చెప్పరు. అట్లా చెప్పకపోవటం పెద్ద కుట్ర. చెప్తే మనం మన వెన్నెముకని గట్టిపర్చుకుంటాం గదా" వనజ సీరియస్‌గా అంది.

"మరి ఎట్లా తెలుస్తుంది మనకు?" రమ యధావిధిగా బిక్కముఖం పెట్టింది.

"మనమే తెల్సుకోవాలి. అసలు వెన్నెముక నిర్మాణం మనిషిలో మిగిలిన జంతువుల కంటే భిన్నంగా ఎందుకుంది? కాళ్ళు మాత్రం భూమ్మీద గట్టిగా ఆనించి చేతుల్తో పని చేసుకోవటానికి, కాబట్టి మన కాళ్ళమీద మనం నిలబడి, మనచేతుల్తో మనం పని చేసుకుని సంపాదించి తినటం కోసం వెన్నెముక నిర్మాణం జరిగింది. కాబట్టి ముందు మన తిండి కోసం మనం ఎవరిమీదా ఆధారపడకూడదు. అలా పడ్డ మరుక్షణం వెన్నెముక నిర్మాణం కుప్పకూలిపోతుంది.

ఆ వెన్నెముక బలంగా వుండాలంటే ముందు కావాల్సింది మన గురించి నిర్ణయాలు మనం తీసుకోగలగటం. అదే వెన్నెముకకు విటమిన్లు, ప్రోటీన్లు అన్నీను. అట్లా నిర్ణయాలు తీసుకుంటే మనకు చేతుల్నిండా పనుంటుంది. కాళ్ళకు సరిపడా తిరుగుడుంటుంది. అలా వాటిచేత పనిచేయిస్తున్న కొద్దీ వెన్నెముక బలపడుతుంది".

వనజ ఆయాసంగా ఆగి మంచినీళ్ళకోసం బొటనవేలు చూపించింది.

సుజాత యిక కబుర్లు వినదల్చుకోలేదు. "ఇక ఈ కబుర్లు ఆపి చదువుకోకపోతే పరీక్ష తంతుంది. అపుడు వెన్నెముక విరుగుతుంది. లేవండిక–" సుజాతతో పాటు అందరూ లేచారు. లేచిన రమ అలవాటు ప్రకారం అద్దంలో నడుంచూసుకోబోయి అటు యిటు చూసింది ఎవరైనా గమనించారేమోనని.

ఎవరూ గమనించకపోయినా రమకు తన నడుం చూసుకోవాలనిపించలా.

వెన్నెముక గురించి ఆలోచించాలనిపించింది.

ఏప్రిల్ 1995

ఆహ్వానం